

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Kresba (figura)

Kód modulu

82-m-4/AD79

Typ vzdělávání

Odborné vzdělávání

Typ modulu

odborný praktický

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Skupiny oborů

82 - Umění a užité umění

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

- 82-41-M/17 Multimediální tvorba
- 82-41-M/05 Grafický design

Délka modulu (počet hodin)

48

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

- absolvování modulů M34 (Kresba - základy), M35 (Kresba - zátiší), M36 (Kresba - portrét)

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Cílem modulu je osvojení dovednosti nakreslit figuru podle nahého živého modelu nebo sádrového odlitku z kterékoliv úhlu a v kterékoli statické pozici. Žák k tomu používá zejména klasické nástroje a techniky. Naučí se základní anatomii

skeletu a svalstva, zejména pak obecné proporce hlavy, končetin, pánve, hrudníku, nohou a rukou. U nohou a rukou si osvojí jejich detailní anatomickou stavbu tak, aby je dovedl konstruovat i z paměti. Žák pro tento účel studuje odbornou literaturu o kresbě figury. Pokusí se zachytit rozdíly v tělesné stavbě různě konstituovaných figur (astenik, atlet, piknik; žena, muž; mladý, starý...) a proniknout i do jejich individuality. Žák studuje rovněž různé prvky ošacení, textilní a jiné materiály, předměty, které jsou svým charakteristickým způsobem formovány figurou člověka. Kromě anatomie žák experimentuje s volnými uměleckými tvůrčími postupy, které kladou důraz na jiné aspekty než pouhý záznam viděné reality. Mezi ně patří hyperrealismus, exprese, symbolismus, impresionismus, koncept, surrealismus, geometrická a biomorfní abstrakce, minimalismem apod. Žák je však vždy veden k vlastnímu výtvarnému pojetí, které nemusí zapadat do žádného ze zde jmenovaných.

Po absolvování modulu žák nakreslí nahou i oblečenou figuru podle živé předlohy či busty z libovolného úhlu širokou škálou technik s anatomickou přesností. Žák dovede z paměti schematicky figuru nakreslit včetně detailu ruky a nohy. Dále je schopen při kresbě experimentovat s uměleckým výrazem, symbolikou, se základy stylizace i v řadě dalších přístupů. Využívá při tom kresbu i kombinaci s jinými technikami, a to s důrazem na osobitý výtvarný projev. Svá díla vystavuje.

Očekávané výsledky učení

Žák:

- rozumí z pohledu výtvarníka anatomii skeletu a svalstva
- používá techniky měření (vizování) proporcí hlavy, končetin, pánve, hrudníku, nohou a rukou
- rozlišuje a orientuje se v rozdílech různých typů lidských figur mužů, či žen a v jejich změnách vlivem stáří
- používá kresbu lidské figury klasickými technikami z libovolného úhlu a v různých statických pozicích (sedící, stojící, ležící a všechny stabilní polohy, ve kterých dokáže model vydržet po celou dobu výuky), případně pozice nakreslené podle sádrových odlitků a obrazových předloh
- používá ke kresbě klasické (i barevné) techniky (uhel, rudku, tužku, pero, pastel...)
- studuje a kreslí textilní a jiné materiály, které ve formě šatů a doplňků ovlivňují vzhled člověka
- pracuje s odbornou literaturou o kresbě a anatomii, samostatně z ní čerpá informace a využívá je ve své tvorbě
- využívá svých anatomických znalostí a znalostí oblečení, aby nakreslil přesvědčivý, vizuálně přesný obraz nahé i oděné lidské figury
- proniká do osobnosti modelu, do jeho individuality a snaží se ji v kresbě postihnout
- orientuje se v následujících přístupech ke kresbě portrétu: klasický, hyperrealistický, expresivní, symbolistický, impresionistický, konceptuální, surrealistický, geometricky či biomorfně abstraktní, minimalistický
- experimentuje s hraničními výtvarnými technikami, které přesahují výše jmenované techniky základní (kolorování, airbrush, fixy, ale také třeba koláž, dekoláž a instalace...)
- hledá vlastní umělecké vyjádření a osobitý výtvarný projev

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahové okruhy učiva:

1. Anatomie skeletu celého těla

- anatomie svalstva a všech dalších prvků, například podkožního tuku, záhybů kůže atd.

2. Nauka o oděvu

3. Studijní kresba

- studijní kresba důležitých detailů figury (ruce, nohy)
- kresba figury v různých technikách včetně použití barvy (uhel, rudka, tužka, pero, pastel...)
- studijní kresba zaměřená na ošacení, látky a jiné materiály ovlivňující vzhled figury člověka
- studijní kresba se zdůrazněním různě konstituovaných figur (atlet, piknik, astenik, žena, muž, mladý, starý...) a individuality modelu, případně nadsázky

4. Exkurze na výstavu FIGURAMA (případně jiné podobné výstavy), studium katalogů dřívějších ročníků

5. Jiné umělecké přístupy ke kresbě figury (hyperrealistický, expresivní, symbolistický, impresionistický, surrealistický, geometricky či biomorfně abstrahující, minimalistický, konceptuální apod.)

- významní figurální kreslíři a malíři (jejich umělecký přístup od hyperrealismu, přes expresi po abstrakci a minimalismus)

6. Tvorba figury jinými výtvarnými technikami (koláž, dekoláž a instalace apod....)
7. Hledání vlastního uměleckého výrazu
8. Výstavní akce

Učební činnosti žáků a strategie výuky

Strategie učení: ve výuce se doporučuje kombinovat níže uvedené metody výuky.

Metody slovní - monologické:

- výklad, vysvětlování, popis

Metody slovní - dialogická:

- rozhovor, dialog, diskuze
- rozhovor examinační (na prozkoušení z anatomie)

Metody názorně - demonstrační:

- instruktáž, pozorování a předvádění (metodou předvádění obrázků a projekcí statických obrazů)
- výklad s ukázkami tvorby jiných umělců

Přímé vyučování:

- orientace žáků v učivu, znalost postupů
- nácvik vizuálně přesvědčivé kresby podle vzoru
- metoda heuristická (pokus omyl - během samostatné práce žáků na zadáních)
- metoda vrstevnického vyučování (seznámení jedné skupiny studentů s částí učiva druhou skupinu studentů - efektivní prohloubení znalostí a procvičování činností)
- samostatná práce žáků

Individualizovaná forma výuky

- experimentování s vlastním rukopisem a hledáním kresebného stylu
- brainstorming (u konceptuální tvorby)
- participativní metoda (u konceptuální tvorby)

Specifikace samostatné práce žáků

- soubor studijních kreseb v určitém počtu a podle zadaných požadavků
- výtvarné práce autorského typu, osobitého stylu
- expozice díla

Učební činnosti žáků:

- seznámí se s anatomii skeletu celého těla
- seznámí se s naukou o oděvu v kresbě
- provádí studijní kresby a figury
- hledá vlastní umělecký výraz

Zařazení do učebního plánu, ročník

2. ročník nebo 3. ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Ústní forma zkoušení

- ze znalostí anatomie (názvosloví a kde se daná kost či sval v těle nacházejí)
- z významných uměleckých přístupů, případně konkrétních umělců a jejich děl

Samostatná práce žáků

- v rámci výuky jsou ověřovány především praktické dovednosti formou samostatné práce

Ověřované okruhy:

- znalost anatomie celého těla včetně rukou a nohou
- kresba statické figury podle živého modelu a busty z kterékoliv úhlu
- zvládnutí specifických rysů různých typů člověka (muž, žena, mladý, starý, piknik, atletik, astenik)
- zvládnutí kresby ošacené figury
- společná výstavní expozice (adjustace, aranžmá)

Kritéria hodnocení

prospěl – neprospěl

- prospěl: žák kompletně odevzdá samostatnou práci - soubor kreseb a děl, v nichž je patrné objektivní zachycení reality a anatomická přesnost (s mírným nadsazením), precizní technické provedení (zvládnutý formát a příslušná kresebná technika), žák zvládne odlišit různé tělesné konstituce modelu (piknik, astenik, atlet, mladý, starý, muž, žena), přehled studenta v této oblasti výtvarného umění.
- neprospěl: žák není schopen dostatečně zvládnout zadané úkoly, odevzdané práce jsou na velmi nízké umělecké úrovni a nejsou kompletní
- hranice úspěšnosti zkoušky – kompletně odevzdá celý soubor, osobitost námětu, provedení a rukopis, celkový výtvarný přínos díla, proces tvorby kresby, prezentace (koncepce, systematické úsilí, experimentování, studium autorů, literatury, využití prostoru galerie, volného prostoru atd.), přehled v oblasti výtvarného umění

Pro splnění modulu ho musí žák absolvovat s maximální absencí do 20 %.

Doporučená literatura

YIM, Mau-Kun a Iris YIM. Lessons in masterful portrait drawing: a classical approach to drawing the head. Cincinnati, Ohio: North Light Books, [2017]. ISBN 1440349762.

HUSTON, Steve. Kresba postavy pro začínající i pokročilí umělce: každý tah se počítá. Přeložil Veronika NOHAVICOVÁ. Brno: Zoner Press, 2016. Encyklopedie Zoner Press. ISBN 978-80-7413-342-8.

LOOMIS, Andrew. Successful Drawing. Titan Books, 2012, 160 s. ISBN ISBN-10: 0857687611. ISBN-13: 978-0857687616.

KRIZEK, Donna. Techniky kresby: přes 200 tipů, rad a ukázek názorných postupů. Přeložil Tomáš SUCHÁNEK. Brno: Zoner Press, 2013. Naučte se kreslit. ISBN 978-80-7413-243-8.

PARRAMÓN, José María. Jak nakreslit portrét a hlavu. České vyd. 2. Praha: Jan Vašut, 1998. Jak na to (Jan Vašut). ISBN 80-7236-043-4.

TEISSIG, Karel. Technika kresby. Praha: Artia, 1986. Umělcova dílna.

SMITH, Ray, 2013. Encyklopedie výtvarných technik a materiálů. 3., uprav. vyd. Přeložil Petr CHMELARĚ. Bratislava: Slovart. ISBN 978-80-7391-482-0

KENTOVÁ, S. Kompozice. Bratislava: Perfekt, 2000. 64s. ISBN 80- 8046- 164- 3. (v originále KENT, Sarah. Composition. New York: Dorling Kindersley, 1995. ISBN 156458612X.)

Škola kreslení a malování: [výtvarné nápady pro šikovné děti. Ilustroval Victor G. AMBRUS. Přeložila Lenka BERÁNKOVÁ. Praha: Svojtka & Co., 2013. ISBN 978-80-256-1117-3.

WILLENBRINK, Mark a Mary WILLENBRINK. Drawing portraits for the absolute beginner: a clear & easy guide to successful portrait drawing. Cincinnati, Ohio: North Light Books, c2012. ISBN 1440311447.

storyboard:

BRDEČKA, Jiří. Kresba slovem, slovo kresbou. Praha: Limonádový Joe, 2018. ISBN 978-80-906676-1-7.

...Katalogy výstavy [FIGURAMA](#)

Poznámky

U kreativních a experimentálních prací je znát umělecký přesah a autorova osobitost (v námětu, provedení i rukopisu, celkový obsahově-formální přínos díla). Rovněž je podstatný i sám proces, jak žák k výsledku žák dospěl a jak ho prezentoval (koncepce, systematické úsilí, experimentování, studium autorů, literatury, využití prostoru galerie, volného prostoru, interaktivita atd.)

Žáci by měli mít možnost se sami ohodnotit a obhájit, velmi cenná je zpětná vazba od spolužáků, pokud pedagog udrží diskuzi v motivující rovině. Vždy je vhodné z důvodu větší objektivity přibrat do hodnocení prací také další odborníky.

Obsahové upřesnění

OV RVP - Odborné vzdělávání ve vztahu k RVP

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Pavel Trnka. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.